

Drugi, ne manje važan faktor, jest pitanje sortimenta (broja sorata na proizvodnom području). To zato, što je tipizacija proizvoda — vina osnovna i nerazdvojiva karakteristika industrijske vinifikacije. Taj moment operativno nalaže reduciranje broja sorata. Valjda je ovaj moment i najviše djelovao na promjenu sistema klasifikacije vina (naziva) u zemljama jake industrijske vinifikacije, kao što je Francuska, Italija, pa i Španija, gdje je ime sorte, bez dodatnih oznaka

izgubilo svaku vrijednost u vinarstvu. To je posve razumljivo, jer ako izvjesno vino označimo »Malvazija«, a bez oznake proizvodnog područja, nismo baš mnogo kazali. Međutim, ako kažemo: Porečka Malvazija ili Pazinska belica, onda je to za poznavaoa vina ovih područja najbolja i najmjerodavnija oznaka. Uostalom, ovaj kriterij u oznakama vina dobiva i kod nas sve širu primjenu, dok će novi Zakon o vinu i ovo pitanje riješiti temeljito i sistematski.

Ing. D. Žagrić, Vinarija Pazin

Iz udruženja poljoprivr. dobriqa NRH.

Sudjelovanje poljoprivrednih dobara u takmičenju za visoke prirode pšenice

U toku 1956/57 godine u nagradnom takmičenju za visoke prirode ozime pšenice sudjelovalo je u NR Hrvatskoj ukupno 179 natjecatelja, od toga 60 poljoprivrednih dobara. Takmičenje je provedeno na ukupnoj površini od 15.349 ha od koje površine otpada na poljoprivredna dobra 9.086 ha, na ekonomije OPZ 3.773 ha i na takmičarske grupe u kooperaciji sa zadrugama 2.490 ha.

Dok su takmičari na 15.349 ha postigli prosječan prirod od 31,9 mtc/ha, dotle su ostali proizvođači (netakmičari) na 244.994 ha postigli prosječan prirod od 14,5 mtc/ha. Prosječni prirod svih poljoprivrednih dobara, koja su sudjelovala u takmičenju na 9.086 ha iznosio je 32,2 mtc/ha. Sijana je ozima pšenica sorte U1. Visoke prirode postigla su naročito slijedeća poljoprivredna dobra:

Ekonomija Zavoda Osijek	49,63 mtc/ha	na	56 ha
P. U. Brestovac — Belje	47,14	„	na 351 ha
P. U. Zeleno Polje — Belje	46,10	„	na 155 ha
P. D. Erdut (Lovas)	45,87	„	na 75 ha
P. D. Mirna	43,00	„	na 60 ha
P. D. Brezik	41,20	„	na 57 ha
P. D. Erdut (Prkos)	40,87	„	na 50 ha
F. U. Karašica — Belje	39,88	„	na 226 ha
P. D. Rudine	38,07	„	na 227 ha
P. U. Jasenovac — Belje	38,03	„	na 91 ha

			i t. d.
--	--	--	---------

Prosječni prirod poljoprivrednih dobara po kotarima bili su: Pula 38 mtc/ha, Osijek 34,43 mtc/ha, Virbitica 34,20 mtc/ha, Našice 33,87 mtc/ha, Vinkovci 31,19 mtc/ha, Slavonski Brod 30,90 mtc/ha, Zadar 30,66 mtc/ha i Bjelovar 30,08 mtc/ha.

Produkcioni pokusi s ozimom pšenicom

Savez poljoprivredno šumarskih komora FNRJ organizirao je u eko-

nomskoj godini 1956/57 na sedam poljoprivrednih dobara NR Hrvatske produkcione pokuse s ozimom pšenicom. Svrha pokusa bila je da se utvrdi mogućnost postizavanja visokih priroda pšenice u prvom redu domaće sorte U1. Pokusi su dali zadovoljavajuće rezultate. Žetva i vršidba na pokusnim parcelama obavljene su između 7. i 27. VII. i na temelju komisijskih izvještaja o vršidbi pokusnih parcela utvrđeni su rezultati:

Poljoprivredno dobro	Broj parcela	Ukupna površina ha	Prosječni prirod mtc/ha
Zeleno Polje — Belje	8	101,4	48,89
Brestovac — Belje	6	101	46,80
Vukovar	7	124,6	45,41
Erdut	5	108	45,02
Osijek	7	100	41,86
Rudine	6	106,8	40,64
Đakovo	8	108,4	36,23

Od sorti pšenice bila je uglavnom zastupljena U1, dok su na poljoprivrednim upravama »Belja« Zeleno polje i Brestovac manje površine bile zasijane talijanskim sortama.

Proizvodnja mlijeka na poljoprivrednim dobrima u stalnom porastu

Prema izvještaju Centra za kontrolu proizvodnje mlijeka na poljoprivrednim dobrima NR Hrvatske, koji postoji uz Udruženje poljoprivrednih dobara Hrvatske, mliječnost goveda u I. polugodištu 1957. godine pokazuje dalji porast prema prošloj godini. Prema objavljenim rezultatima u prvih 6 mjeseci 1957. godine za svako pojedino poljoprivredno dobro, koje vrši kontrolu muznosti («Bilten« Udruženja br. 17 od 1. IX. 1957.), u prvih 6 mjeseci postignuta je po kravi količina mlijeka u prosjeku svih pasmina od 1430 kg, prema 1292 kg u istom razdoblju 1956. godine.

Prva četiri mjeseca stoka se uglavnom hranila krmom, koja je proizvedena i spremljena prošle godine. U V. i VI. mjesecu u hranidbi se koristila i novo proizvedena stočna hrana (zelena). Kako su poljoprivredna dobra u 1956. godini spremila mnogo kvalitetne hrane, silaže i sijena, to se odrazilo i na proizvodnji mlijeka u I. polugodištu 1957. godine.

U I. polugodištu 1957. godine 6-mjesečni dnevni prosjek iznosio je po kravi 7,9 kg mlijeka (na 7.752 krava muzara) prema 7,1 u istom razdoblju 1956. godine (na 6.165 muzara).

Prema polučenoj proizvodnji mlijeka u prvom polugodištu 1957. godine može se zaključiti koliko se proizvodnja mlijeka očekuje u cijeloj

loj 1957. godini za pojedino poljoprivredno dobro. Tako se očekuje da će kod crveno-šarog goveda (Rošbunt) P. D. Žitnjak ostvariti proizvodnju prosječno po kravi od 6.000 kg. za godinu, a PD Đakovo sa istom pasminom 4.000 kg. Iako se radi o malom broju krava ove pasmine, ipak je to značajna proizvodnja. Kod crno-šarog goveda (frizijskog) očekuje se visoka prosječna muznost kod PD Žitnjaka od 5.500 kg, kod PD Vinkovci 4.500 kg i kod PIK »Belje« 3.500 kg (na 419 krava) po kravi godišnje. Kod simentalskog goveda očekuje se visoka proizvodnja od 4.000 kg po kravi kod PD Božjakovina a zatim slijede PD Žitnjak oko 3.600 kg, PD Petrijevići 3.600 kg, PD Ovčara 3.400, PD Osijek 3.300 kg. (na 368 krava) itd.

U usporedbi s rezultatima u godini 1956. očekuje se da će u 1957. godini povećanje muznosti po kravi iznositi kod crno-šarog goveda za 182 kg, kod simentalskog za 237 kg, kod pingavskog za 156 kg i kod buše za 124 kg. Prema ovim podacima najveći porast muznosti očekuje se kod simentalskog goveda, koje je i najbrojnije na poljoprivrednim dobrima Hrvatske.

Rezultati selekcijsko-uzgojnog rada u svinjogojstvu

Nastojanjem Udruženja poljoprivrednih dobara Hrvatske koncem 1954. i tokom 1955. godine osnovane su na poljoprivrednim dobrima u Hrvatskoj svinjogojske selekcijske stanice za uzgoj svinja pasmine veliki jorkšir, crne slavonske, Large black i bijele mangalnice sa Centrom matičnog knjigovodstva za svinjopri Zavodu za unapređenje poljoprivrede u Osijeku. Da bi se mogla paralelno vršiti selekcija i na isko-

rišćivanje hrane, na inicijativu i uz pomoć Udruženja poljoprivrednih dobara osnovana je kod istog Zavoda stanica za kontrolu tovnosti sposobnosti svinja, koja je počela radom 15. V. 1957. godine.

U 1956. godini došlo je do prestanka rada neke svinjogojske stanice što je bila posljedica općeg smanjenja broja svinja na poljoprivrednim dobrima. U većini stanica još se radi s početnim materijalom, ali se ima uvid od kojih grla treba ostavljati podmladak za rasplod. Međutim, potreban je višegodišnji stalan rad, da se podmladak najboljih roditelja provjeri u rasplodu, da se eliminiraju grla,

koja loše prenose plodnost te na taj način da se konsolidiraju stada na plodnost. Kako početni materijal nije bio u svim stanicama ujednačen po tipu, to se cijelo vrijeme radilo na postizavanju pasminski ujednačenog tipa, koji će odgovarati standardu pasmine.

Koncem 1956. godine radilo je na poljoprivrednim dobrima Hrvatske ukupno 16 selekcijskih stanica sa 382 krmače i 49 nerastova, prema 19 stanica sa 631 krmači i 70 nerastova početkom 1956. godine. Ovo smanjenje stanica teklo je usporedo s padom brojnog stanja svinja, kako to prikazuje stanje koncem 1955. i koncem 1956. godine:

	koncem 1955.	koncem 1956.	index 1955—100
k o m a d a			
nerastova	1.071	450	42,0
krmača	11.954	5.157	43,1
odojčadi	14.881	6.127	41,2
prasadi i nazimadi	47.554	19.105	40,2
svinja u tovu	41.090	27.772	67,6
ukupno	116.550	58.611	50,3

Iz rezultata svinjogojskih selekcijskih stanica za 1956. godinu donosimo **prosječne** proizvodne rezultate za neke pasmine:

	V. Jorkšir	Crna Sl.	Large black	Mangalica
Prosječno legla po krmači godišnje	1,74	1,71	1,73	1,33
Broj odojaka po krmači godišnje				
— oprasenih	19,1	14,1	17,8	8,8
— othranjenih	13,5	10,4	11,7	6,1
Težina 1 odojka u kg				
— sa 28 dana	6,05	5,9	6,71	5,31
— sa 56 dana	12,86	12,4	14,52	9,68

Najbolje proizvodne rezultate (godišnje) u 1956. godini dale su slijedeće krmače (od svake pasmine navodimo po dvije prve krmače s rang liste):

veliki jorkšir — P. D. Donji Miholjac, krmača Mima, 2 legla, oprasila i othranila 23 odojaka težine 157,9 kg (sa 28 dana) i 315,7 kg (sa 56 dana); P. D. Đakovo, krmača Lijepa, 2 legla oprasila 22, othranila 22 odojaka, težina 140,0 odnosno 308,4 kg.

crna slavonska — P. D. Osijek I, krmača Budmila, 2 legla, oprasila 22, othranila 17 odojaka, težina 123,2

odnosno 259,0 kg.; P U Brestovac-Belje, krmača Bodriška, 2 legla, oprasila 19, othranila 17, težina 106,0 odnosno 240,0 kg.

Large black — P D Vinkovci, krmača Cista, 2 legla, oprasila 21, othranila 18 odojaka, težina 126,0 odnosno 265,0 kg; P. D. Orlovnjak, krmača Japanka, 2 legla, oprasila 24, othranila 18 odojaka, težina 123,5 odnosno 243,0 kg.

U daljnjem radu svinjogojskih selekcijskih stanica na poljoprivrednim dobrima postavljeno je nekoliko važnih zadataka, rješavanju

kojih se pristupilo u 1957. godini kao:

— upotpuniti ishranu i njegu, da proizvodne sposobnosti mogu doći potpuno do izražaja i da se smanje gubici;

— poboljšati prihranjivanje odjaka pod sisom da se postigne veća težina kod odbića;

— brže popunjavati matična stada podmlatkom od najboljih roditelja;

— obratiti pažnju pripustu, da se smanji jalovost, postignu 2 legla po krmači godišnje, a slabo produktivna i jalova grla odmah izlučivati.

Provedbom ovih zadataka postići će se i bolji proizvodni rezultati u uzgoju svinja na poljoprivrednim dobrima. Perspektivni razvoj svinjogojstva na poljoprivrednim dobrima predviđa postepen porast brojnog stanja svinja tako da će koncem 1957. godine ukupni broj svinja iznositi 64.700 komada. U 1958. godini planira se daljnje povećanje svinjogojске proizvodnje, te će se utoviti oko 65.000 komada svinja prosječne težine 100—120 kg. U pasminskom sastavu orijentacija je sve više na bijele mesnate svinje i na križance s bijelim nerastovima.

Poljoprivredna dobra NRH na Poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu

Na ovogodišnjem Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu od 24. VIII. do 1. IX. sudjelovala su poljoprivredna dobra Hrvatske u većem broju nego dosada. Proizvođači iz NR Hrvatske izlagali su kolektivno u posebnom paviljonu (proizvodj ratarstva, voćarstva, vinogradarstva i preradaivačke industrije), dok su stoku izlagala u određenom prostoru prema kategorijama i vrstama stoke.

Na početku izložbenog prostora u paviljonu poljoprivrednih dobara NRH Stručno udruženje poljoprivrednih dobara Hrvatske izložilo je pano sa zemljopisnom kartom NR Hrvatske, na kojoj su označena središta poljoprivrednih dobara prema veličini ukupnog zemljišta. Ispod

panoa Udruženje je izložilo sve vrste svojih izdanja (Biltena, Proizvodno-ekonomske godišnje podatke, skripta za kvalificiranje radnika, **perspektivni program**, godišnje izvještaje selekcijskih centara i sl.).

PIK Belje izložilo je sjemensku pšenicu, kukuruz, konoplju sortna vina, mliječne i suhomesnate proizvode; P D. »Rudine« sjemensku pšenicu, ječam i zob, hibridni sjemenski i merkantilni kukuruz, konoplju i šećernu repu; P D Vukovar sjemensku pšenicu i ječam, zob, sjemenski kukuruz hibridni i zuban, te sjemensku soju; P D Vinkovci domaće i talijanske sorte sjemenske pšenice, ječam, zob, kukuruz, konoplju, šećernu repu i suncokret; P D Erdut sjemensku pšenicu, ječam zob, kukuruz, sortna vina, voće i grožđe; nadalje su svojim proizvodima sudjelovala i P D Našice, P D Đakovo, P D »Jelas polje«, P D Zdenci, Tehnikum Poreč, P D »Fruška gora« P D Martijanec, P D »Bara«, i P D Osijek I.

Mnoga poljoprivredna dobra dobila su nagrade i priznanja za kvalitet izloženih proizvoda. Prigodom otvaranja sajma proglašen je rezultat saveznog natjecanja za visoke prirode pšenice. Najbolje rezultate postigla je P U Brestovac-Belje sa 47,14 tnc/ha u prosjeku na 351 ha, zatim P D Erdut, Zavod za unapređenje poljoprivrede Osijek, P U Zeleno Polje-Belje, P D Osijek I. i dr.

U izložbi rasplodne stoke sudjelovala je Pastuharna Đakovo sa 6 pastuha (jedan ocijenjen kao šampion) i Ergela Kutjevo sa 4 kobile i 2 pastuha lipicanske pasmine. Stoku su izlagali PIK Belje, P D Vukovar, P D Vinkovci i dr.

Iako je sudjelovanje poljoprivrednih dobara Hrvatske na ovogodišnjem sajmu bilo mnogo brojnije nego prošle godine, ipak visoka i kvalitetna proizvodnja poljoprivrednih dobara nije na sajmu došla do naročito izražaja, nešto zbog skućenog izložbenog prostora, a nešto zbog izostanka nekih dobara, a koja su s obzirom na visoku kvalitetu svojih proizvoda trebala izlagati.

S. M.